

פרוטוקול מס' 233

מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
ביום ג' א' בכסלו תשל"ז - 23.11.76 שעה 08.30

נ כ ח ר :

- י. ארידור - יו"ר
- נ. אליעזר
- א. גיבלבר
- א. ורדיגר
- ח. טובי
- ד. קורן
- ב. צ. קשת
- י. תמיר

חברי הוועדה:

י. ברזני

מזכיר הוועדה:

א. אדלר

ר ש מ ה :

אישור מסקנות להנחה על שולחן
הכנסת -

סדר-היום:

- (1) בנושא "מחלה ומוות בקרב עצי האורן ביערות ישראל";
- (2) בנושא טיפול המשטרה בבריזנות במבשרת ירושלים;
- (3) בנושא העברת נתיבי אויר מעל לראשון-לציון;
- (4) בנושא הקמת מחצבה בטמרה

אני פותח את הישיבה.

הי"ר י. ארידור:

1. מסקנות ועדת הפנים בנושא מחלה ומות בקרב עצי האורן ביערות ישראל

אני מציע לאשר את הצעת המסקנות כפי שהונחה לפנינו ע"י ועדת המשנה

ד. קורן:

לאיכות הסביבה.

אני רק מבקש למחוק בסעיף 7 של הצעת המסקנות את הפסקה האומרת "לא פחות

הי"ר י. ארידור:

חשובה תרומת היערות בתחום הבטחון", שאיננה רלבנטית לנושא. כמו כן אני מבקש להסמיך אותי להכניס שינויי סגנון ומבנה בניסוח המסקנות, מבלי לשנות מתכנון.

הוחלט: לאשר את הצעת המסקנות כפי שהוגשה ע"י ועדת המשנה לאיכות הסביבה, תוך מחיקת המלים "לא פחות חשובה תרומת היערות בתחום הבטחון" שבסעיף 7.

2. מסקנות ועדת הפנים בנושא טיפול המשטרה בבריכות במבשרת ירושלים

הנושא נדון בוועדת המשנה לאיכות הסביבה. שם היתה תמימות דעים כמעט

ב.צ. קשת:

בכל הסעיפים. בינתיים פיזר שר הפנים את המועצה המקומית, עובדה שאנחנו מקדמים בברכה.

חילוקי דעות היו בסעיף 1 של הצעת

המסקנות. בניגוד להצעת המסקנות כפי שמונחת לפנינו - אני מערער על הקביעה ש נעשית "פעולה ענפה" ע"י משרדי ממשלה. לכל היותר אני מוכן לומר שמבקשים לעשות להגברת הפעולה.

אני מציע לכתוב בסעיף 1: "הוועדה קוראת להגברת הפעולה ע"י משרדי

הי"ר י. ארידור:

הממשלה, לפי המלצת ועדת השרים לרווחה".

אני מציע להסתפק במלים "הוועדה קוראת למשרדי הממשלה לפעול לפי

ד. קורן:

המלצת ועדת השרים לרווחה".

בסעיף 2 אני מציע להוסיף פסקה

האומרת שוועדת הפנים נוכחה לדעת כי חברת ערים לא היתה מודעת במידה מספקת לנושא הפרצלציה.

איננו חושב שזה יהיה הוגן. מזלזל של חברת "ערים" לא שיחק לה בעניין

ב.צ. קשת:

חולות ראשל"צ, ומשום כך נוצרה כלפיה דעה מוקדמת. אינני חושב שהיא לא היתה ערה לעניין הפרצלציה במבשרת ירושלים, אם כי היו להם קשיים אחרים.

גם כאן אני מבקש להסמיך אותי להכניס
תיקוני מגנון ועריכה של סעיפים,

היו"ר י. ארידור:

מבלי לשנות מן החוכן.

הוחלט: לאשר את הצעת המסקנות כפי שהוגשו ע"י ועדת המשנה
לאיכות הסביבה, בתיקון סעיף 1 שינוסח כדלקמן:
"הוועדה קוראת למשרדי הממשלה לפעול לפי המלצות
ועדת השרים לרווחה".

3. מסקנות ועדת הפנים בנושא העברת נתיבי אויר מעל לראשון-לציון

ד. סורן: בפרק הרקע, בפסקה שלפני האחרונה,
מדובר על "חוסר תיאום בין משרדי
הממשלה. אני מתנגד לקבוע שהיה חוסר תיאום, ולכל היותר אני מציע
לכתוב "על אף האמור לעיל". הביטוי "חוסר תיאום" הוא ביטוי פוליטי,
ומקומו איננו ברקע של המסקנות אלא לכל היותר במסקנות עצמן. ברקע
לא ייתכן לקבוע מי אשם במה.

אני מוכן לומר בין המסקנות "הוועדה
הגיעה למסקנה שהיה חוסר תיאום".

היו"ר י. ארידור:

אז צריך לכתוב בפירוש איזה חוסר
תיאום, באילו משרדי ממשלה מדובר,

ד. סורן:

מי אחראי וכו'.

י. ברזני: ועדת כסלו היתה ועדה בינמשרדית.
גם היום ממשיכים לתת היתרי בניה
לאורך הפרוזדור האוירי, למרות החלטות ועדת כסלו. בגני-שולמית,
המקום שהיה העילה להגשת ההצעה לסה"י, בונים עוד היום בניינים
רבי-קומות, מפני שתכנית המתאר לא עודכנה בהתאם למצב המתחייב
מהפרוזדור האוירי; אין שם הגבלות בניה מטעם הוועדה המחוזית לתכנון
והבניה, גם לא לגבי הגובה. זה משום שכדי לשנות את תכנית המתאר
דרושים סכומים עצומים כדי לפצות את בעלי הקרקעות.

שהוועדה המחוזית לא תתן היתרי
בניה.

ד. סורן:

אם מבקשים לבנות בהתאם לתכנון -
אין הוועדה רשאית לסרב.

היו"ר י. ארידור:

ד. סורן: אין כאן שאלה של חוסר תיאום. זה
היה איזור בניה, אבל במשך הזמן
הוחלט להקים שם פרוזדור אוירי, תוך התנאה שהבניה שם צריכה להיות
אקוסטית. לא נאמר שום דבר על הגבלת גובה הבניה וכו'.

י. תמיר:

ועדת המשנה לאיכות הסביבה הגיעה
למסקנותיה פה אחד. קיבלנו אינפורמציה
מקיפה בענין התכנון, והוברר שנלקחו בחשבון אפשרויות של גרימת

י. חמיר:

נזקים מחמת הרעש לכמה מן התושבים. קיבלנו אינפורמציה מן השירות לאיכות הסביבה, שבהתאם להנחיות מסוימות נקבעה מדיניות, וקיבלנו אינפורמציה על פגיעות מראש. ולמרות הכל, למרות העירנות והמדיניות שנקבעה, כשהגיעו לבניה בשטח - לא היה תיאום בין משרדי הפנים, הבריאות והתחבורה, למרות הוראות שהיו קיימות שלא לבנות במקומות מסוימים וכו'.

בדיטניה הוקם משרד-על לענין איכות הסביבה. אני חושב שגם אצלנו לא יהיה מנוס מכך, משום שעד אז לא יכול להיות תיאום.

ד. קורן: אני חונן וטוען שמוטב לומר: על אף

המסקנות של הוועדה משנת 1972, ממשיכה הוועדה המחוזית לתכנון ובניה בהוצאת היתרי בניה וכו'. אני גם מציע שנבדוק מה היו המלצות של הוועדה הבינמשרדית, אם אפשר היה בכלל ליישם אותן או לא. כי אם היו אומר שאי-אפשר לסרב רשיון בניה לאדם שביקש בהתאם לתכנית המתאר - גם כאן לא מדובר בחוסר תיאום אלא בכך שהוועדה הנזכרת לא המליצה המלצות בדבר הצורך בשינוי תכנית המתאר, הפקעת שטחים וכו'.

היור' י. ארידור:

הבעיה היא שבמקום זה מדובר בקרקע ציבורית, ושם אפשר - אם יש תיאום -

להחליט שלא לבנות.

ד. קורן:

האם יש בין המלצות הוועדה הבינ-משרדית סעיף האומר שמבקשים להימנע

ממסירת קרקע ציבורית לבניה?

י. חמיר:

מדובר בסכומים עצומים שצריך לשלם כפיצויים בגלל מקום שצריך להרחוב המדינה. אבל הכנסת איננה יכולה לקבל נימוקים כאלה.

למעשה היו יפאן ו שלוש אפשרויות:

1) לתת לבעלי הקרקעות שם קרקע חסרת קרקע; 2) לשלם להם פיצויים עצומים בהתאם; 3) לתציע חקיקה הספקיעה מדשות הפרט את הקרקעות הללו. גם נאדה ב הומוקרטית מפקיעים לצרכי ציבור, הרחבת דרכים ראשיות וכו', כל מה שצריך, ומפקירים את כספי הפיצויים בבנקים עד לגטרי ההתוינות עם בעלי הקרקעות.

ד. קורן:

האם ועדת כסלו דיברה על אחת מהאפשרויות הללו?

י. חמיר:

אינני יודע.

ד. קורן:

אם כן, איך אתה מדבר על חוסר תיאום?

י. חמיר:

אני רק יודע שנאמר לנו כי המדינה איננה ערוכה לשלם פיצויים כל-כך

י. תמיר:

גדולים, וגם לא להחלפת קרקע, ומוכרחים למצוא פתרון. אינני מתנגד שנטיל על מזכיר הוועדה לברר עוד פרטים.

אני רוצה לראות את נוסח מסקנות הוועדה מ-1972.

ד. קורן:

א. גיבלבר: ברור שיש כאן סחירה, משום שנמל התעופה בן-גוריון נמצא במרכז איזור מאוכלס, והוא זקוק למסלול תעופה, והדבר מפריע לתושבי הסביבה. בשעתו דנו בבעיה דומה באיזור בית-דגון. אני כשלעצמי סבור שמוטב שננסה לנסח ניסוחים חיוניים במטרה לפתור את הבעיה, מבלי לחפש אשמים. אילו תכננו מלכתחילה יותר טוב - ייתכן שנמל התעופה בכלל לא היה מוקם באותו מקום. המסקנות שלנו צריכות אפוא להצביע על מה שצריך לעשות, מבלי לנקוב באשמים.

ב. צ. קשת: אם אני מקיש מן הדיונים שהיו לנו בשעתו על בית-דגון, איך-אמת גדולה מן הטענה בדבר חוסר תיאום. בשעתו נפגשנו עם נציגים של משרדים שונים, בלחד וכל אחד לחד, והוברר מעל לכל ספק שהיה חוסר תיאום משווע, ועל כך גם היו עיקר ההפגנות של התושבים.

הרחלט: לאשר את נוסח המסקנות כפי שהציעה הוועדה לאיכות הסביבה, כולל הפסקה בדבר חוסר תיאום.

הצעות מיעוט: לח"כ ד. קורן וא. גיבלבר (למחוק את המלים בדבר חוסר תיאום).

4. מסקנות ועדת הפנים בנושא הקמת מחצבה בטמרה

הינ'ר י. ארידור: לפנינו הצעת מסקנות כפי שהגשמה ועדת המסנה לאיכות הסביבה בראשותו של ח"כ תמיר, ובצידה - הצעת סיכום נפרדת של ח"כ טובי.

ג. אליעד: אני אינני מוכן לתת את ידי להתחלת החציבה במקום לפני שתיערך בדיקה נוספת ברדיוס של 10 ק"מ כדי לראות אם אכן אין מקום אחר שממנו אפשר לחצוב את החומר הדרוש. נפגשתי עם עשרות מנכבדי טמרה, והבנתי מהם שאילו היתה הממשלה עורכת סקר כזה ברדיוס של 5-10 ק"מ מנשר, והיה מתברר שאכן אין מקום מתאים אחר - היה הרבה יותר קל לשכנע את תושבי טמרה שאין ברירה. היה לי ויכוח בעניין זה עם ח"כ תמיר, והוא קיבל את דרישתי לחכות ששה חודשים לסקר. ששת החודשים עברו, וכבר מכינים את התכנית לביצוע המפעל כולו, מבלי שאנשי נשר בדקו את הסביבה. אחרי שתוקם המחצבה ויושקעו הכספים - אינני חושב שתהיה עוד אפשרות להעביר את המחצבה למקום אחר. לועתי היינו צריכים להסתפק בהמלצה אחת: שלא יתחילו בעבודה במקום עד שיבוצע סקר מוסמך בסביבה ברדיוס של 10 ק"מ מנשר, ורק לאחר שסקר כזה יוכיח שאכן אין מקום אחר שממנו אפשר לקבל את החומר המתאים - רק אז אפשר יהיה להתחיל בהקמת המחצבה.

ח. טובי:

אינני יודע מתי התכנסה לאחרונה ועדת המסנה בנושא זה. אני לא שוכנעת שהמקום הזה יכול להיות בטוח מפני גרימת נזקים לסביבה. אני חושב שלא הושקע מאמץ רציני בחיפוש אחר מקום אחר. המקום הזה נקבע בסופו של דבר משום שהחברה החליטה כך, מטעמי נוחיות, ויצא אינני סוכן לקבל עובדה מוגמרת זו.

אני מבין את המאמצים להבטיח צמצום ככל האפשר של המטרד שייגרם. אבל אינני חושב שזה מעשי. משום כך הגשתי הצעה סיכום שלי, האומרת שהוועדה מביעה את דעה נגד הקמת המחצבה במקום הזה.

הי"ר י. ארידור:

למעשה עלינו להחליט בין מספר הצעות: (1) לקבל את המסקנות כפי שהוצעו ע"י ח"כ תמיר וועדת המסנה, בחיקונים אלה או אחרים; (2) לשלול את הקמת המחצבה במקום זה (הצעת ח"כ טובי); (3) להמליץ על עיכוב הקמת המחצבה בשלב זה (הצעת ח"כ אליעד).

א. גיבלבר:

אני עצמי יושב במקום המרוחק כ-3,5 ק"מ מן המקום שבו אמורה המחצבה לקום. יחד עם זה, אינני יכול לדרוש שבכל איזור הצפון לא תהיה תעשייה מסוג זה. אבל התושבים רגישים, משום שהמחצבה עומדת לקום קרוב מדי לבתי הכפר. משום כך אני סבור שעלינו להמליץ בפירוש שהמחצבה תוקם במרחק של לא פחות מ-1,000 מטרים מן הבתים הקיצונים של הכפר (במקום 500 מטרים המוצעים במס"ף 2 של המסקנות). אם אין אבן מתאימה במרחק של לפחות אלף מטרים - לא מוכרחים להקים את המפעל בהר-כבול דווקא.

שנית, הטענה העיקרית של התושבים היתה בשאלת האבק שייפלט מן המפעל, אבל המסקנות כפי שמוצעות אינן סדגישות גורם זה די הצורך.

על אף כל זאת, צריך לזכור שאם רוצים להקים מפעל שיהיה ברדיוס של 35 ק"מ סנשר - אי-אפשר לסגור מקום שיהיה מרוחק יותר מאלף מטרים ממקום ישוב כלשהו בסביבה.

ג. אליעד:

ואם יתברר שאין מקום מתאים במרחק של לפחות אלף מטרים מהישוב, אלא רק 500? האם אז נחזור לרון בנושא? אני מציע שתיערך בדיקה תוך שעה חדשים, ורק לאחר מכן אפשר יהיה להתחיל בעבודה. אם יתברר שבמקום שאפשר להקים את המפעל במרחק של אלף מטרים מהבתים הקיצונים של הכפר - יתחילו לבנות מפעל. ואם לא - אפשר יהיה להקים את המפעל בתנאים הטופיעים בהצעת המסקנות של ח"כ תמיר. אבל קודם כל לעשות את הבדיקה.

ד. תמיר:

אני מציע שנעמיד להצעת קודם כל את הצעתו הקיצונית של ח"כ טובי, ואח"כ את הצעת שלי. אם הצעת שלי לא תתקבל - אז צטרף להצעה של ח"כ גיבלבר, ואציע גם לה"פ אליעד להצטרף לה.

אי-אפשר לעמוד בהצעת המרחק של אלף מטרים מהבתים הקיצונים של הכפר, משום שתושבי טרה בנו בתים בהר-כבול בניגוד לכל כללי התכנון והבניה. אם נקבל את ההצעה של ח"כ גיבלבר - על נשר יהיה לפנות את האנשים הללו ולבנות להם בתים אחרים. גם אם הדבר יחייב תוספת של אגורה אחת למחיר כל שק פלט. כך נהוג בכל העולם, אבל תלוי מה המרחק ובכמה בתים מדובר, ואיך נבנו.

צריך גם לזכור שהתושבים נתנו את הסכמתם בוועדת התכנון לבנות שם את המחצבה. לא היתה כל התנגדות. אלא שהיו גורמים פוליטיים שהשפיעו להפוך את הנושא הזה בנושא אקולוגי על-מסלגתי לנושא פוליטי.

י. תמיר:

בעולם קיים מה שנקרא "תזהיר" של השירות לשמירת איכות הסביבה. השירות לאיכות הסביבה הוא הקובע את התנאים שבהם אפשר להתיר הקמת תעשייה כלשהי. והשירות הזה במקרה זה אומר: יש לנו כל האמצעים לשמור במקרה הנדון על איכות הסביבה מפני זיהום, אם אכן חנקוט נשר בכל האמצעים. ששום כך אני חוזר ואומר: אל נהפוך את הענין הזה לענין פוליטי שאין לו פתרון. יש לו פתרון. בתנאי שרוצים באמת להשקיע את הכסף הדרוש ולקבל את המלצות הכנסת.

הינ'ר י. ארידור:

לפנינו עכשיו ארבע הצעות: (1) של ח"כ טובי, האומרת שאין להקים את המפעל במקום הזה; (2) של ח"כ אליעזר המציע לעכב את הקמת המחצבה במקום עד שתיערך דריקה נוספת ברדיוס של 5-10 ק"מ כדי לוודא שאין כל מקום אחר שממנו אפשר לקחת את החומר; (3) של ח"כ תמיר - הסונחת על שולחן הוועדה בשם ועדת המשנה לאיכות הסביבה; (4) של ח"כ גיבלבר, המקבלת ביטודה את הצעת ח"כ תמיר, בתיקון שבסעיף 2 של ההמלצות ייאמר: אלף מטרים, במקום 500 מטרים מהבתים הקיצונים של הכפר. אולי אפשר לאחד את שתי ההצעות האחרונות עי"כ שבגיד 750 מטרים?

י. תמיר:

אני מסכים לתקן את הצעתי ל-750 מ'.

א. גיבלבר:

אני אינני מסכים. אני עומד על אלף מטרים.

ב. צ. קשת:

אני מציע לח"כ תמיר להסכים להצעה של אלף מטרים.

ג. אליעזר:

השאלה היא אם במרחק של אלף מטרים יש חומר מתאים.

י. תמיר:

הבעיה היא שצריך יהיה לפנות בתים.

ג. אליעזר:

אז יפנו בתים.

י. תמיר:

אפשר, ע"י נקיטה באמצעים המתאימים, להקים מחצבה ללא מטרד במרחק הרבה יותר קטן, כפי שהוכח בנית-שמש. היום יש מחצבה קטנה במרחק של 300 מטרים.

- הרוחלט:
1. לא לקבל את הצעת ח"כ טובי (הצעה מיעוט לח"כ טובי)
 2. לא לקבל את הצעת ח"כ אליעזר (הצעה מיעוט לח"כ אליעזר)
 3. לקבל את הצעת ח"כ תמיר, בתיקון שבסעיף 2 של המסקנות ייאמר "אלף מטרים מהבתים הקיצונים של הכפר", במקום "500 מטרים".